

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölakia, liikennevakuutuslakia, potilasvahinkolakia ja ympäristövahinkovakuutuksesta annettua lakia. Ehdotetuilla muutoksilla täsmennettäisiin tietojen salassapitoa koskevia vakuutusyhtiölain säännöksiä erityisesti salassapidettävien tietojen luovuttamista koskevin osin. Lisäksi ehdotetaan liikennevakuutuslakiin lisättäväksi säännös vakuutusyhtiön oikeudesta saada salassapidettäviä tietoja liikennevakuutuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Liikennevakuutuslakiin, potilasvahinkolakiin ja ympäristövahinkovakuutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännökset näissä laeissa säädettyjä tehtäviä hoitavien henkilöiden vaitiolovelvollisuuden määräytymisestä soveltuvien osin vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Vakuutusyhtiölakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset vakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa salassapidettäviä tietoja yhtiön harjoittamaan vakuutustoimintaan kiinteästi liittyviä tehtäviä hoitaville yhtiön ulkopuolisille tahoille. Tämä on tarpeen, jotta tietojen luovuttamista koskevat vakuutusyhtiölain säännökset olisivat nykyistä täsmällisemmät ja johdonmukaiset varsinkin henkilötietojen luovuttamisesta yleisemmin annettujen säännösten sekä luottolaitosten osalta annettujen vastaavien erityissäännösten kanssa.

Vakuutusyhtiölakiin ehdotettujen muutosten mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa salassapidettäviä tietoja muun muassa vakuutusyhtiön palveluyritykselle, vakuutusyhtiön konserniin tai vakuutusyhtiön kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla vakuutus- tai eläkelaitoksella, vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä olevalle sekä sille, joka hoitaa vakuutusyhtiön antamaa tehtävää toimeksiannon perusteella. Lisäksi vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovut-

taa salassapidettäviä tietoja toiselle vakuutusyhtiölle jälleenvakuutuksen järjestämistä varten, yhtiön takautumisoikeuden toteuttamiseksi tai sen selvittämiseksi, mikä yhtiöiden vastuu on samasta vakuutustapahtumasta, yhtiöihin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi, eräin edellytyksin historiallista tai tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, Suomen syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle.

Ehdotettuja vakuutusyhtiölain säännöksiä sovellettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain nojalla myös työeläkevakuutusyhtiöihin. Tällöin otettaisiin kuitenkin huomioon, mitä työeläkevakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa salassapidettäviä tietoja on muutoin säädetty.

Liikennevakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös vakuutusyhtiön oikeudesta saada vastuunsa selvittämiseksi, korvaussittelyä varten ja muiden liikennevakuutuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot viranomaiselta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, Eläketurvakeskukselta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, vahinkoa kärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta taikka muulta etuuden myöntäjältä. Ehdotettu säännös olisi yhdenmukainen muissa lakisäätteissä vakuutuksia koskevissa laeissa jo olevien vastaavien säännösten kanssa ja parantaisi liikennevakuutusyhtiön mahdollisuuksia hoitaa liikennevakuutuslaissa säädettyjä tehtäviään. Lisäksi ehdotetaan liikennevakuutuslakiin, potilasvahinkolakiin ja ympäristövahinkovakuutuksesta annettuun lakiin lisättäväksi viittaussäännökset, joiden mukaan näissä laeissa säädettyjä tehtävien hoitavien lautakuntien tai vastaavien elinten jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asian tuntijana toimeksiannon perusteella toimivan

henkilön vaitiolovelvollisuuden suhteen olisi soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään. Säännökset olisivat johdonmukaiset tietojen salassapitoa koskevien vakuutusyhtiölain muutosehdotusten kanssa.

Ehdotetut muutokset on valmisteltu ottaen

erityisesti huomioon henkilötietolain, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain ja Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain sisältö.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Viranomaista, julkista tehtävää hoitavaa ja viranomaisen toimeksiannosta toimivaa koskevan vaitiolovelvollisuuden perusteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6 §:ssä säädetään sen salassapitovelvollisuudesta, joka vakuutusyhtiölaissa säädettyjä tehtäviä täyttäessään tai yhtiön muun kuin vakuutusyhtiölain mukaisen toimielimen jäsenenä tai vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vakuutusyhtiölain perusteella vastaanottaessaan on saanut tietää vakuutusyhtiön tai jonkun muun taloudellista asemaa taikka jonkun henkilön terveydentilaa koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, sekä tästä velvollisuudesta poikkeuksen muodostavasta asianomaisen ministeriön, Vakuutusvalvontaviraston ja vakuutusyhtiön oikeudesta salassapidettävien tietojen luovuttamiseen erityistapauksissa. Siltä osin kuin tällöin on kyse henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettusta henkilötietojen luovuttamisesta, sovelletaan henkilötietolakia.

Vastikään voimaan tulleella henkilörekisterilain (471/1987) korvaavalla henkilötietolailla ajanmukaistetaan henkilötietojen sääntely perusoikeusuudistuksen sekä yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin, jäljempänä 95/46/EY tietosuojadirektiivi, mukaisesti.

Vakuutusyhtiölaissa ei ole nimenomaisia säännöksiä vakuutusyhtiön oikeudesta salassapidettävien tietojen luovuttamiseen muissa kuin edellä viitatuissa erityistapauksissa. Siten vakuutusyhtiölaissa ei ole säännöksiä vakuutusyhtiön oikeudesta salassapidettävien tietojen luovuttamiseen muun muassa vakuu-

tusyhtiön kanssa samaan konserniin kuulualle toiselle vakuutusyhtiölle tai vakuutusyhtiön omistamalle yritykselle, jonka pääasiallisena tehtävänä on tuottaa vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluja. Luottolaitostoitinnasta annettuun lakiin (1607/1993) sisältyvät kuitenkin säännökset luottolaitosten oikeudesta salassapidettävien tietojen luovuttamiseen vastaavallaisille tahoille.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on vakuutusyhtiölain ja eräiden siihen liittyvien lakien salassapitosäännösten täsmentäminen ja johdonmukaistaminen uudistuneen julkisuus- ja henkilötietosäännösten sekä luottolaitoslainsäädäntöön sisältyvän sääntelyn kanssa. Tämä tavoite saavutetaan lisäämällä vakuutusyhtiölakiin säännökset niistä tilanteista, joissa vakuutusyhtiöllä on oikeus salassapidettävien tietojen luovuttamiseen muille kuin vakuutusyhtiölaissa nykyisin nimenomaisesti säädettyille tahoille. Näin täsmennettäisiin ja selkiytettäisiin varsinkin henkilötietojen luovuttamista koskevaa vakuutusyhtiölain sääntelyä henkilötietolaissa omaksuttujen periaatteiden mukaisesti.

Lisäksi esityksen tavoitteena on liikennevakuutusyhtiöiden saattaminen erityisesti korvaustoimen hoitamisessa tarpeellisten, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen saamisen osalta samaan asemaan muiden lakisääteisten vakuutusten korvaustointa hoitavien vakuutusyhtiöiden kanssa. Tämä tavoite saavutetaan lisäämällä liikennevakuutuslakiin (279/1959) säännös liikennevakuu-

tusyhtiön tiedonsaantioikeudesta liikennevakuutuslaissa edellytettujen tehtävien hoitamiseksi. Säännös olisi yhdenmukainen muissa lakisääteissä vakuutuksia koskevissa laeissa jo olevien vastaavien säännösten kanssa.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Vakuutusyhtiölaki

Yleisiä säännöksiä. Lain 1 lukuun ehdotetaan lisättäväksi määritelmä palveluyrityksestä, johon viitataan salassapidettävien tietojen luovuttamista koskevassa ehdotetussa säännöksessä. Palveluyrityksellä tarkoitettaisiin yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhtiöille näiden pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita.

Vaitiolovelvollisuus. Käsite salassapitovelvollisuus ehdotetaan korvattavaksi täsmennyksellä käsitteellä vaitiolovelvollisuus, jota käytetään henkilötietolaissa. Kuten henkilötietolaissa ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, vaitiolovelvollisuus sisältäisi paitsi asiakirjojen salassapitovelvollisuuden myös kiellon ilmaista muussa kuin kirjallisessa muodossa oleva tieto. Vakuutusyhtiölain 18 luvun säännökset vaitiolovelvollisista ehdotetaan täsmennettäväksi sen mukaisesti, mitä vakuutusyhtiön oikeudesta vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamiseen eräille tahoille ehdotetaan säädettäväksi.

Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttaminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös vakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eräille tahoille, joita olisivat muun muassa lain 1 luvussa määriteltäväksi ehdotettu vakuutusyhtiön palveluyritys, vakuutusyhtiön konserniin tai vakuutusyhtiön kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluva vakuutus- tai eläkelaitos, vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa oleva sekä se, joka hoitaa vakuutusyhtiön antamaa tehtävää toimeksiannon perusteella. Lisäksi vakuutusyhtiöllä olisi ehdotetun säännöksen mukaan oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselle vakuutusyhtiölle jälleenvakuutuksen järjestämistä varten, yhtiön takautumisoikeuden toteuttamiseksi tai sen selvittämiseksi, mikä yhtiöiden vastuu on samasta vakuutustapahtumasta, yhtiöihin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi, eräin edellytyksin historiallista tai tieteellistä

utkimusta tai tilastointia varten, Suomen syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle.

Ehdotettuja vakuutusyhtiölain säännöksiä sovellettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) nojalla myös työeläkevakuutusyhtiöihin. Tällöin otettaisiin kuitenkin huomioon, mitä työeläkevakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa salassapidettäviä tietoja on muutoin säädetty.

Liikennevakuutuslaki

Vakuutusyhtiön oikeus vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen saantiin. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös vakuutusyhtiön oikeudesta saada vastuunsa selvittämiseksi, korvauskäsittelyä varten ja muiden liikennevakuutuslaissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot viranomaiselta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, Eläketurvakeskukselta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, vahinkoa kärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta taikka muulta etuuden myöntäjältä.

Liikennevakuutuslain perusteella suoritettavien etuuksien myöntäminen katsotaan toiminnaksi, jolla vakuutuksenantajat käyttävät julkista valtaa. Tällöin toimintaan sovelletaan osittain viranomaisia koskevia määräyksiä erityisesti julkisuusperiaatteen ja viranomaistoiminnan valvonnan osalta. Eri säännösten perusteella maksettavien etuuksien sääntelyssä on yhä enemmän siirrytty siihen, että etuuden myöntäjä voi itse selvittää mahdollisimman pitkään maksettavaksi tulevien etuuksien perusteet. Tätä tarkoitusta varten lakisääteisiä korvausjärjestelmiä hoitaville vakuutusyhtiöille on annettu laaja tiedonsaantioikeus laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Tällainen säännös kuitenkin puuttuu liikennevakuutuslaista. Koska liikennevakuutusyhtiöllä ei tällä hetkellä ole oikeutta itse ilman vahinkoa kärsineen suostumusta saada tietoja korvauskäsittelyyn liittyvistä asioista, tilannetta on pyritty järjestelmään hankkimalla korvauksen hakijoilta nimenomainen suostumus esimerkiksi vahinkoilmoituksissa ja korvauksenhakulomakkeissa. Tällainen erillinen suostumusmenetely on lakisääteisten vakuutusten osalta kuitenkin hankala ja pidentää olennaisesti korvauskäsittelyyn varattua aikaa ja korvausten

saantia. Tämän vuoksi ehdotetaan yhdenmukaisesti muissa lakisääteisiä vakuutuksia koskeissa laeissa olevien säännösten kanssa, että vakuutusyhtiöllä olisi itsenäinen tiedonsaantioikeus myös liikennevakuutuslaissa edellytettyjen tehtävien hoitamiseksi. Vakuutusyhtiön olisi kuitenkin säännöstä sovellettaessa voitava perustella tietojensaannin tarpeellisuus lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

Liikennevakuutuslaissa säädettyjä tehtäviä hoitavan henkilön vaitiolovelvollisuus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös liikennevakuutuslain mukaisia asioita käsittelevän lautakunnan tai vastaavan elimen ja liikennevakuutuskeskuksen jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta. Säännöksen mukaan tältä osin olisi soveltuvin kohdin voimassa, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään. Näin säännöksellä täsmennettäisiin ja johdonmukaistettaisiin liikennevakuutuslaissa säädettyjä tehtäviä hoitavan henkilön vaitiolovelvollisuuden sääntelyä vakuutusyhtiölakiin ehdotettujen muutosten mukaisesti.

Potilasvahinkolaki

Potilasvahinkolaissa säädettyjä tehtäviä hoitavan henkilön vaitiolovelvollisuus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka olisi perusteiltaan ja sisällöltään liikennevakuutuslakiin lisättäväksi ehdotetun säännöksen kaltainen. Potilasvahinkolautakunnan

jäsenten, jotka hoitavat lain nojalla julkisia tehtäviä, vaitiolovelvollisuus määräytyisi kuitenkin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla.

Laki ympäristövahinkovakuutuksesta

Ympäristövahinkovakuutuksesta annetussa laissa säädettyjä tehtäviä hoitavan henkilön vaitiolovelvollisuus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka olisi perusteiltaan ja sisällöltään liikennevakuutuslakiin ja potilasvahinkolakiin lisättäväksi ehdotettujen säännösten kaltainen.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitysehdotus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton, liikennevakuutuskeskuksen ja potilasvakuutusyhdistyksen edustajat ovat osallistuneet valmisteluun. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, tietosuojavaltuutetulta, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, liikennevakuutuskeskukselta, potilasvakuutusyhdistykseltä, Kuntajärjestön vakuutustoimistolta ja Vakuutusalan Kuntouttamiskeskukselta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Vakuutusyhtiölaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

5 a §. Vakuutusyhtiölakiin ei ole aikaisemmin sisältynyt palveluyrityksen määritelmää, joka nyt ehdotetaan lisättäväksi lain 1 lukuun 5 a §:ksi. Palveluyrityksellä tarkoitetaan

taisiin yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluja. Palveluyritys voi tuottaa palveluja yhdelle tai useammalle vakuutusyhtiölle. Merkitystä säännöksen soveltamisen kannalta ei olisi sillä, onko palveluyritys vakuutusyhtiön tai jonkin muun tahon omistuksessa, vaan ainoastaan sillä, tuottaako yhteisö vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluja. Säännöksessä tarkoitettuja

vakuutusyhtiön pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluja olisivat esimerkiksi atk-palvelut, vahingontarkastuspalvelut ja vakuutuskorvausten laskentaan liittyvät palvelut.

18 luku. Erinäisiä säännöksiä

Lain 18 luvun nykyinen viisi momenttia sisältävä 6 § ehdotetaan jaettavaksi erillisiksi pykäliksi siten, että uudessa 6 §:ssä asetettaisiin vaitiolovelvollisuus kaikille niille, jotka vakuutusosalalla toimiessaan voivat saada asiakasta koskevia luottamuksellisia tietoja. Luvun 6 a §:ssä säädettäisiin asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston ja 6 b §:ssä vakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Luvun uusi 6 c § sisältäisi vaitiolovelvollisuuden rikkomista koskevan, henkilötietolain mukaan täsmennetyn rangaistussäännöksen.

6 §. Pykälässä asetettaisiin yleinen vaitiolovelvollisuus kaikille niille tahoille, jotka vakuutustoimintaa harjoittaessa, vakuutusyhtiöiden toimintaa valvottaessa tai muutoin vakuutustoimintaan liittyviä tehtäviä suorittaessa voivat saada ja käsitellä asiakasta tai vakuutusyhtiötä koskevia luottamuksellisia tietoja. Viranomaisten osalta vaitiolovelvollisuus määräytyisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla. Sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös Vakuutusvalvontavirasto olisi pykälässä tarkoitettu viranomaisena. Pykälän mukainen vaitiolovelvollisuus olisi soveltuvin kohdin voimassa myös liikennevakuutuslaissa, potilasvakuutuslaissa ja ympäristövahinkovakuutuksesta annetussa laissa säädetyistä tehtävistä hoitaviin henkilöihin nähden siten kuin mainituissa laeissa ehdotetaan säädettäväksi. Tällaisia olisivat liikennevakuutuskeskuksen, potilasvakuutuskeskuksen ja ympäristövakuutuskeskuksen palveluksessa olevat henkilöt.

Yhdenmukaisesti henkilötietolain 33 §:n kanssa ehdotetaan käsite salassapitovelvollisuus korvattavaksi käsitteellä vaitiolovelvollisuus. Kuten henkilötietolaissa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, vaitiolovelvollisuus sisältäisi paitsi asiakirjojen salassapitovelvollisuuden myös kiellon ilmaista muussa kuin kirjallisessa muodossa oleva tieto. Pykälä on muutoinkin pyritty kirjoittamaan mahdollisimman yhdenmukaiseksi henkilötietolain 33 §:n kanssa.

Vaitiolovelvollisia koskevaa nykyisen lain säännöstä ehdotetaan laajennettavaksi siten, että vaitiolovelvollisuus asetettaisiin myös lain 1 luvun uudessa 5 a §:ssä tarkoitetun palveluyrityksen palveluksessa olevalle tai palveluyrityksen toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä oleville. Palveluyrityksen hoitamien tehtävien ovat yleensä luonteeltaan sellaisia, että niitä hoidettaessa joudutaan käsittelemään vakuutusyhtiön asiakkaita koskevia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Samoin tällaisia tietoja voivat joutua käsittelemään henkilöt, jotka ministeriön tai vakuutusyhtiön toimeksiannosta hoitavat jotakin yksittäistä asianomaisen ministeriön, Vakuutusvalvontaviraston tai vakuutusyhtiön tehtävää.

Vakuutusosalalla toimii lautakuntia, joiden käsiteltäväksi asiakkaat voivat saattaa esimerkiksi vakuutusyhtiön ja asiakkaan välisen vakuutusyhtiön korvauspäätöstä koskevan erimielisyyden. Tällaisia suosituksia antavia lautakuntia ovat Kuluttajaviraston ja Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton väliseen sopimukseen perustuva Vakuutuslautakunta, potilasvahinkolautakunta, ympäristövakuutuslautakunta sekä liikennevakuutuskeskuksen yhteydessä toimivat liikennevahinkoasian korvauslautakunta ja liikennevahinkolautakunta. Vaitiolovelvollisuus ehdotetaan ulotettavaksi myös näiden lautakuntien palveluksessa ja jäsenenä oleviin henkilöihin kuten myös muiden vastaavien valituk-
käsittelevien toimielinten palveluksessa oleviin. Viimeksi mainitulla tarkoitetaan Kuluttajaviraston ja Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton sopimukseen perustuvaa Kuluttajien vakuutustoimistoa, joka on vakuutusasiakkaita neuvova ja opastava toimielin. Sen käsiteltäväksi tulee vuosittain noin 8000 tiedustelua ja valitusta. Koska useimmat lautakuntiin ja Kuluttajien vakuutustoimistoon tulevat asiat koskevat korvauspäätöksiä, joutuvat kyseisissä lautakunnissa ja Kuluttajien vakuutustoimistossa työskentelevät tai jäsenenä olevat käsittelemään asiakkaiden taloudellista asemaa ja terveydentilaa koskevia tietoja.

Vaitiolovelvollisuus tarkoittaa sitä, että vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa ilmaista sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumusta tietojen luovuttamiseen. Tietojen luovuttamiseen on lisäksi eräissä tilanteissa velvollisuus asianomaisen suostumuksesta riippumatta. Näin on silloin, jos jokin

lain säännös velvoittaa vakuutusyhtiön luovuttamaan asiakasta koskevia tietoja vaitiolovelvollisuudesta huolimatta. Muualla lainsäädännössä olevista säännöksistä johtuen vakuutusyhtiöt ovat velvollisia luovuttamaan tietoja esimerkiksi vero-, ulosotto- ja sosiaaliviranomaisille. Vakuutus sopimuslakiin (543/1994) sisältyy lisäksi eräitä vakuutus sopimukseen liittyvien tietojen ilmoitusvelvollisuutta koskevia säännöksiä, jotka tosiasiallisesti saattavat edellyttää vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamista. Tällainen on esimerkiksi vakuutus sopimuslain 64 §:n säännös ilmoituksesta panttioikeuden ja pidätysoikeuden haltijalle eräissä tapauksissa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi selventävä säännös siitä, että yksittäistä asiakasta koskevia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei voida luovuttaa myöskään yhtiökokoukselle, edustajistolle tai kokoukseen osallistuvalla osakkaalla. Eräissä tilanteissa vakuutusyhtiöiden osakkaiden keskuudessa on ollut epäselvyyttä siitä, voidaanko esimerkiksi yksittäistä asiakasta koskevaa korvauspäätöstä käsitellä yhtiökokouksessa tai edustajiston kokouksessa. Lisäksi pykälässä todettaisiin selvyyden vuoksi, ettei ehdotettu tietojen luovuttamiskielto koskisi yhtiökokouksen ääniluetteloa. Keskinäisessä vakuutusyhtiössä ääniluettelo nimittäin sisältää asiakasta eli vakuutuksenottajaosakasta koskevia tietoja. Osakeyhtiölain (734/1978) 9 luvun 11 §:n 3 momentin mukaan ääniluettelo on otettava yhtiökokouksen pöytäkirjaan tai liitettävä siihen. Sen sijaan keskinäisen vakuutusyhtiön kaikkia vakuutuksenottajaosakkaita koskeva luettelo ei ole vakuutusyhtiölain 8 luvun 1 §:n mukaan nähtävillä yhtiökokouksessa.

6 a §. Nykyisen 6 §:n 2, 4 ja 5 momentti ehdotetaan siirrettäväksi erilliseksi 6 a §:ksi. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi edellä mainittu terminologinen muutos siten, että käsite salassapitovelvollisuus korvataan käsitteellä vaitiolovelvollisuus. Sisällöllisesti säännös pysyisi muuttumattomana.

6 b §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvista poikkeuksista vaitiolovelvollisuutta koskevaan säännökseen. Vakuutusyhtiölakia ehdotetaan täsmennettäväksi lisäämällä lakiin säännökset niistä tilanteista, jossa vakuutusyhtiöllä on oikeus salassapitettävien tietojen luovuttamiseen. Tämä tehtäisiin uudistuneen julkisuus- ja henkilötieto-

lainsäädännön sekä luottolaitoslainsäädännön periaatteiden mukaisesti.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselle vakuutusyhtiölle jälleenvakuutusta varten. Jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sitä, että vakuutusyhtiö (ensivakuuttaja) vakuuttaa sen osan vakuuttamastaan riskistä, jota se ei voi itse kantaa, toisessa vakuutusyhtiössä (jälleenvakuuttaja). Erityisesti suurten riskien vakuuttaminen edellyttää riskin jakamista jälleenvakuutuksella. Jälleenvakuutus sopimus edellyttää, että ensivakuuttaja antaa jälleenvakuuttajalle tietoja vakuutettavista riskeistä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vakuutusyhtiön palveluyritykselle ja sille, joka hoitaa vakuutusyhtiön antamaa tehtävää toimeksiannon perusteella. Edellä 1 luvun 5 a §:ssä on ehdotettu määritelmää palveluyrityksestä, jolla tarkoitetaan yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita. Tällaisia yhteisöjä ovat muun muassa tietojenkäsittelypalveluja tuottavat yritykset.

Kohdassa tarkoitettuja toimeksiantoja ovat esimerkiksi myyntitoimeksiannot vakuutusasiamiesten kanssa. Samoin Vakuutusalan kuntouttamiskeskus saa liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) ja muun kuntoutuslainsäädännön perusteella vakuutusyhtiöiltä toimeksiantoja vahingoittuneiden kuntoutusmahdollisuuksien selvittämiseksi. Lisäksi asianajajan kanssa saatetaan tehdä toimeksiantosopimus oikeudenkäynnin hoitamiseksi. Myös lääkäreiltä pyydetään toimeksianton perusteella asiantuntijalausuntoja lääketieteellisistä kysymyksistä.

Vakuutusyhtiölain mukaan henki- ja vahinkovakuutusta sekä lakisääteistä eläkevakuutusta on harjoitettava erillisissä juridisis- sa yhtiöissä. Vakuutusyhtiöt toimivat kuitenkin yhtiöryhmänä tai muutoin yhteistoiminnassa keskenään esimerkiksi siten, että ryhmä esiintyy yhteisellä nimellä ja tarjoaa asiakkailleen kokonaisvaltaista asiakaspalvelua. Vakuutuksenottaja voi hoitaa kaikki vakuutusasiansa yhdessä asiakaspalvelukonttorissa yhden virkailijan kanssa. Esimerkiksi vakuutusyhtiöryhmän korvaus- ja vakuutusasioiden hoito on usein keskitetty siten, että tietyn yhtiön palveluksessa olevat toimi-

henkilöt palvelevat koko yhtiöryhmän vakuutusasiakkaita kaikkien vakuutusten osalta riippumatta siitä, minkä yhtiön myöntämästä vakuutuksesta on kysymys. Lisäksi vakuutusryhmien tarjoamat vakuutuspaketit voivat sisältää sekä vahinko- että henkivakuutusyhtiön myöntämiä vakuutuksia. Myös näissä tilanteissa tietojen luovuttaminen perustuisi kohdassa tarkoitettuun toimeksiantoon.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vai-tiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin tai sen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla vakuutus- tai eläkelaitokselle korvausasian hoitoa, vakuutus-sopimuksen tekemistä ja vakuutusliikkeen harjoittamisen kannalta tarpeellisten muiden tehtävien hoitamista varten. Luovutus-oikeus ei koski terveydentilaan liittyviä tietoja. Säännöshdotus on pyritty kirjoittamaan mahdollisimman yhdenmukaisesti henkilötietolain kanssa. Säännös mahdollistaisi siten henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun konsernin tai yhtiöryhmän asiakkaita koskevien tietojen käsittelyn yhteenliittymän sisällä, esimerkiksi yhtiöryhmän yhteisen asiakasrekisterin pitämisen. Terveydentilaan liittyvien tietojen luovuttamisen suhteen noudatettaisiin, mitä henkilötietolaissa säädetään arkaluonteisten tietojen käsittelystä. Lakisääteisen työeläketurvan toimeenpanoon liittyviä tietoja olisi mahdollista luovuttaa vain työeläkelakien mukaisten tehtävien hoitamista varten. Siten työeläkevakuutusyhtiö ei saisi 1 momentin 3 kohdan mukaan luovuttaa tällaisia tietoja esimerkiksi samaan konserniin kuuluvalla henkivakuutusyhtiölle tämän yhtiön vakuutustuotteiden markkinointia varten.

Myös käsitettä yhteenliittymä ehdotetaan käytettäväksi yhdenmukaisesti henkilötietolain kanssa. Yhteenliittymänä pidettäisiin muun muassa vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:n 5 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiöiden muodostamaa yhteistoimintaryhmää.

Tietojen luovuttamista rajaisi myös pykälän 3 momentti, jonka perusteella tietoja voitaisiin luovuttaa vain siltä osin kuin tiedot olisivat tarpeellisia esimerkiksi korvaushakemuksen käsittelyssä vakuutusyhtiön vakuutustapahtumasta aiheutuvan vastuun selvittämiseksi tai vakuutus-sopimusta tehtäessä vakuutusyhtiön vakuutuksen myöntämistä koskevassa päätöksenteossa.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan

vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vai-tiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä olevalle tai asiantuntijana toimeksianton perusteella toimivalle. Vakuutusalan lautakuntia ovat muun muassa vakuutuslautakunta ja liikennevakuutuskeskuksen yhteydessä toimiva liikennevahinkoasiain korvauslautakunta. Lautakuntia vastaava toimielin on esimerkiksi Kuluttajien vakuutustoimisto, joka antaa neuvontaa ja ohjausta vakuutusasiakkaille. Lautakuntien asemaa ja tehtäviä on käsitelty tarkemmin edellä 6 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vai-tiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselle vakuutusyhtiölle tai vahingon aiheuttajalle vakuutusyhtiön takautumisoikeuden toteuttamiseksi tai sen selvittämiseksi, mikä on eri vakuutusyhtiöiden vastuu samasta vakuutustapahtumasta. Vakuutus-sopimuslain 75 §:ssä säädetään vakuutusyhtiön takautumisoikeudesta vahingosta vastuussa olevaa kolmatta henkilöä kohtaan. Siten esimerkiksi kotivakuutuksen perusteella vahingon korvannut vakuutusyhtiö voi hakea korvausta vahingon aiheuttaneelta yritykseltä tai siltä vakuutusyhtiöltä, joka on myöntänyt yritykselle vastuuvakuutuksen. Regressivaatimuksen tekeminen edellyttää kuitenkin, että sen kohteena oleva vahingon aiheuttaja tai vastuuvakuutusyhtiö saa riittävät tiedot korvattusta vahingosta. Ehdotettua säännöstä sovellettaisiin myös silloin, kun selvitetään, mikä on eri vakuutusyhtiöiden vastuu samasta vakuutustapahtumasta. Tällöin voi olla kysymys vakuutus-sopimuslain 59 §:ssä tarkoitusta monivakuutustilanteesta tai korvausten yhteensovittamisesta eri vakuutusjärjestelmien kesken.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vai-tiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselle vakuutusyhtiölle vakuutusyhtiöön kohdistuneista rikoksista sekä sille ilmoitettua vahingoista toisille vakuutusyhtiöille, jos se on tarpeen vakuutusyhtiöihin kohdistuneen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja jos tietosuojalautakunta on antanut tietojen käsittelyyn henkilötietolain 43 §:ssä tarkoitetun luvan. Henkilötietolain kyseisen pykälän 1 momentin mukaan lautakunta voi myöntää luvan, jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai tiedot saavan sivullisen oikeutetun

edun toteuttamiseksi edellyttäen, ettei tietojen tällainen käsittely vaaranna henkilön yksityisyyden suojaa ja oikeuksia. Lautakunta voi myöntää myös poikkeuksen rikostietojen tai muiden arkaluonteisten tietojen käsittelyyn tärkeää yleistä etua koskevasta syystä. Tietosuojalautakunta on myöntänyt vakuutusyhtiöille vuonna 1995 määräaikaisen poikkeusluvan kerätä, tallettaa ja luovuttaa tietoja toisille vakuutusyhtiöille henkilöistä, joista on tehty rikosilmoitus vakuutusyhtiöön kohdistuneen rikoksen johdosta. Lautakunta on elokuussa 1998 jatkanut määräaikaa vuoden 2001 syyskuun loppuun asti. Poikkeusluvan myöntäminen ja sen voimassaoloajan jatkaminen perustuvat henkilörekisterilain 37 §:ään, jonka mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää, jos tähän on painava syy ja rekisteröidyn yksityisyyden sekä hänen etujensa vaarantuminen voidaan estää. Lautakunta on poikkeuslupapäätöksessään asettanut eräitä ehtoja väärinkäytösrekisterin käytölle.

Vakuutusyhtiöitä vastaan suunnattu rikollisuus on viime vuosina lisääntynyt ja yhä suurempi osa tästä rikollisuudesta on osa ammattimaista rikollista toimintaa, johon liittyy myös muuta talousrikollisuutta. Vakuutusala on arvioinut vakuutusrikollisuudesta aiheutuvan Suomessa vuosittain 500—1000 miljoonan markan menetykset vakuutusyhtiöille ja tätä kautta kaikille vakuutuksenottajille korkeampina vakuutusmaksuina. Monissa Euroopan maissa yhdeksi tehokkaimmista tavoista taistella vakuutusrikollisuutta vastaan on todettu automaattisen tietojenkäsittelyn tarjoamat mahdollisuudet rikosten torjunnassa ja tutkinnassa käytettävien tietojen käsittelyssä ja tietojen vaihdossa vakuutusyhtiöiden kesken. Tällaisia vakuutusalan yhteisiä rekistereitä on käytössä ainakin Alankomaissa, Isossa-Britanniassa, Belgiassa, Ranskassa, Saksassa, Itävallassa, Italiassa ja Norjassa. Yhtenäisten vakuutusmarkkinoiden syntyessä on perusteltua, että myös suomalaisilla vakuutusyhtiöillä on käytettävissään vastaavat keinot rikosten torjumiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vakuutusyhtiöt voisivat vaihtoehtoisuuden estämättä luovuttaa tietosuojalautakunnan luvalla toisille vakuutusyhtiöille paitsi tietoja rikoksista myös ilmoitetuista vahingoista.

Säännöksen tarkoituksena on jättää vastaisuudessakin tietosuojalautakunnan arvioitavaksi, millaisia rekistereitä vakuutusyhtiöt

voivat pitää ja mitä tietoja käsitellä vakuutusrikollisuuden estämiseksi ja torjumiseksi. Säännös on tarpeellinen niitä tilanteita varten, joissa rikosten ehkäisemiseksi olisi luovutettava vaihtoehtoisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Tietosuojalautakunta asettaisi edelleen luvalla tarpeelliseksi katsomansa ehdot sen varmistamiseksi, ettei henkilön yksityisyyden suojaa ja oikeuksia vaarannettaisi.

Tietosuojadirektiivin 7 artiklan f kohdan mukaan henkilötietojen käsittely on mahdollista rekisterinpitäjän tai tiedot saavan siviilisen oikeutetun edun toteuttamiseksi edellyttäen, ettei tällainen käsittely vaaranna henkilön yksityisyyden suojaa ja oikeuksia. Tämän kohdan voidaan katsoa mahdollistavan ehdotetun vahinkotietojen luovuttamisen vakuutusyhtiöiden kesken, sillä vakuutusrikollisuuden torjuntaa voidaan pitää artiklassa mainittuna oikeutettuna intressinä. Direktiivin 8 artiklan 4 kohta puolestaan sallii poikkeuksen tekemisen arkaluonteisten tietojen käsittelykiellosta valvontaviranomaisen päätöksellä tärkeää yleistä etua koskevasta syystä ja artiklan 5 kohta puolestaan rikostietojen käsittelyn myös muille kuin julkisille viranomaisille, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään erityisistä tarpeellisista suojatoimista.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vaihtoehtoisuuden piiriin kuuluvia tietoja asianomaisen ministeriön luvalla historiallista ja tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten. Henkilötietolain 14 §:ssä säädetään oikeudesta luovuttaa henkilötietoja historiallista ja tieteellistä tutkimusta varten. Historiallisella ja tieteellisellä tutkimuksella tarkoitettaisiin samaa kuin henkilötietolaissa. Koska vakuutustoiminnan yhteydessä joudutaan kuitenkin käsittelemään erityisen arkaluonteisia tietoja, kuten terveydentilatietoja, ehdotetaan, että vaihtoehtoisuuden piiriin kuuluvia tietoja voisi luovuttaa historiallista ja tieteellistä tutkimusta varten vain asianomaisen ministeriön luvalla. Lupa voitaisiin myöntää, jos olisi ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaisi niitä etuja, joiden suojaksi vaihtoehtoisuus on säädetty. Lupa voitaisiin myöntää määräajaksi ja siihen olisi liitettävä yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset. Lupa olisi peruutettavissa, milloin syytä tällaiseen menettelyyn harkittaisiin olevan.

Pykälän 1 momentin 8 kohdan mukaan

vakuutusyhtiöllä olisi nykyisen 18 luvun 6 §:n 3 momentin säännöstä vastaavasti oikeus luovuttaa tietoja lain 6 a §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle tai toimielimelle. Nykyisen 6 §:n 3 momentin mukaan terveydentilaan liittyviä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle vakuutus- tai eläkelaitokseen kohdistuvan petosrikoksen estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen panoa varten. Vastaava säännös ehdotetaan sisällytettäväksi myös uuteen 6 a §:ään.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle muun kuin kuluttajan viivästyneestä vakuutusmaksusaatavasta. Säännöksellä poistettaisiin vakuutusyhtiölain nykyinen tulkinannvaraisuus tratan käytön sallittavuudesta yritysten vakuutusmaksusaatavien perinnästä.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa säädetty oikeus tietojen luovuttamiseen vakuutusyhtiölle koskisi soveltuvin osin tietojen luovuttamista liikennevakuutuskeskukselle, potilasvakuutuskeskukselle ja ympärivakuutuskeskukselle. Tämä on perusteltua erityisesti, koska vakuutusyhtiöiden olisi voitava luovuttaa mainituille tahoille sellaisia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, joita nämä tarvitsevat lakisääteisten tehtäviensä suorittamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan tietojen luovuttamisoikeus koskisi samoista syistä myös pykälän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua vakuutusalan lautakuntaa tai vastaavaa toimielintä esimerkiksi sen luovuttaessa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja käyttämälleen asianantajalle.

Pykälän 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa voisi luovuttaa vain sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeellisia kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi. Tämä vaatimus koskee kaikkia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamista. Siten esimerkiksi toiselle vakuutusyhtiölle voi luovuttaa 1 momentin 1 kohdan mukaan vain sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen jälleenvakuutussopimuksen tekemiseksi ja hoitamiseksi.

Pykälän 4 momentin mukaan asianomainen ministeriö voisi antaa tarvittaessa säännöksiä tämän pykälän 1—3 momentin täytäntöönpanosta. Ministeriö voisi siten esimerkiksi antaa tarkempia säännöksiä tietojen

luovuttamisesta ehdotetun 6 b §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella palvelu yritykselle tai vakuutusyhtiön konsernin tai sen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymän sisällä.

6 c §. Pykälä vastaa henkilötietolakiin sisältyvää rangaistussäännöstä (lain 48 §:n 1 momentti) vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta.

10 a §. Säädettyä laki Vakuutusvalvontavirastosta vakuutusyhtiölakiin lisättiin uusi 18 luvun 10 a §, jonka 2 momentissa määritellään, miltä osin se, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä, ei Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain tultua voimaan koske Vakuutusvalvontavirastoa. Mainittuun momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tämän esityksen johdosta tarpeelliset viittaustekniset muutokset.

1.2. Liikennevakuutuslaki

21 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 21 a §, jonka mukaan vakuutusyhtiöllä olisi oikeus saada vastuuperusteensa selvittämiseksi, korvauskäsittelyä varten ja muuta liikennevakuutuslaissa tai sen nojalla annettujen määräysten edellyttämien tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot viranomaisilta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, Eläketurvakeskukselta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, vahinkoa kärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, työtömyyskassalta tai muulta etuuden myöntäjältä. Vastuuperusteen selvittäminen saattaa edellyttää esimerkiksi esitutkintaviranomaisilta tiedonsaantia liikennevahingon selvittelyyn ja tutkintaan liittyvästä materiaalista. Muut tässä lainkohdassa tarkoitettut tiedot koskisivat etupäässä korvauksen maksamiseksi tarvittavia tietoja.

Vahinkoa kärsineen henkilön terveydentilaa sekä liikennevahingosta saatujen vammojen kuvausta varten tarvitaan tutkimustulokset, sairauskertomukset ja eri lääkärinlausunnot liikennevahingossa saadun vamman syy-yhteyden ja henkilövahingon laadun selvittämiseksi. Erilaiset tulokset ja vahingon johdosta saadut etuudet vaikuttavat sekä korvauksen maksamisen perusteisiin että yhteensovittamiseen lainsäädännössä säädeltyjen eri korvausjärjestelmien ja etuuk-sien kesken. Lainkohdassa tarkoitettulla muulla etuuden myöntäjällä tarkoitettaisiin muun muassa Kansaneläkelaitosta ja sosiaa-

litoimistoa.

21 b §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 21 b §, jonka mukaan liikennevakuutuslain mukaisia asioita käsittelevän lautakunnan tai vastaavan elimen ja liikennevakuutuskeskuksen jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta olisi soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvussa säädetään. Säännöksen mukaan liikennevakuutuslaissa säädettyjä tehtäviä hoitavien henkilöiden vaitiolovelvollisuuden osalta noudatettaisiin johdonmukaisesti vakuutusyhtiölain täsmennettäväksi ehdotettuja säännöksiä.

1.3. Potilasvahinkolaki

13 §. *Vaitiolovelvollisuus.* Potilasvahinkolain 13 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että potilasvakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja potilasvahinkolautakunnan palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta olisi soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvussa säädetään. Säännös vastaisi siten perusteiltaan ja sisällöltään liikennevakuutuslakiin lisättäväksi ehdotettua

21 b §:ää. Potilasvahinkolautakunnan jäsenet, jotka hoitavat lain nojalla julkisia tehtäviä, vaitiolovelvollisuus määräytyisi kuitenkin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla.

1.4. Laki ympäristövahinkovakuutuksesta

25 §. *Vaitiolovelvollisuus.* Ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 25 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että ympäristövakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja ympäristövakuutuslautakunnan jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta olisi soveltuvin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvussa säädetään. Säännös vastaisi perusteiltaan ja sisällöltään liikennevakuutuslakiin lisättäväksi ehdotettua 21 b §:ää.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 a ja 10 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 § laeissa 389/1995, 1022/1996 ja 79/1999, 6 a § laissa 1013/1995 sekä 10 a §:n 2 momentti laissa 79/1999, sekä
lisätään 1 lukuun uusi 5 a § ja 18 lukuun siitä lailla 74/1998 kumotun 6 b ja 6 c §:n tilalle uusi 6 b ja 6 c § seuraavasti:

1 luku**Yleisiä säännöksiä****5 a §**

Tässä laissa tarkoitetaan *palveluyrityksellä* yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita.

18 luku**Erinäisiä säännöksiä****6 §**

Joka vakuutusyhtiön tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai asianomaisen ministeriön, Vakuutusvalvontaviraston tai vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 6 a tai 6 b §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammatillisaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa ole muuta säädetty. Asiakasta koskevia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkaalla, lukuun ottamatta yhtiökokouksen ääniluettoa.

6 a §

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, asianomaisella minis-

teriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle Suomen viranomaiselle;

4) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle tai, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 6 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin, muun kuin ETA-valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle;

5) vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

8) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiöiden, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

9) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyhtiöiden laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

10) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta; ja

11) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja muulle toimielimelle, jolla on rahapoliittisena viranomaisena samanlainen tehtävä, sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle.

Sen lisäksi mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja 1 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat käyttää 6 §:ssä tarkoitettua vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;

2) vakuutusyhtiöiden toiminnan, erityisesti vakuutusteknisen vastuuvelan, toimintapäätöksen, hallinto- ja kirjanpitoimenettelyn sekä sisäisen tarkastustoiminnan valvontaan; sekä

3) pakotteiden asettamiseen.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto eivät saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettua tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 2 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

6 b §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, vakuutusyhtiöllä on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) toiselle vakuutusyhtiölle jälleenvakuutuksen järjestämistä varten;

2) vakuutusyhtiön palveluyritykselle tai sille, joka hoitaa vakuutusyhtiön antamaa tehtävää toimeksiannon perusteella;

3) vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin tai sen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla vakuutus- tai eläkelaitoksella korvausasian hoitoa, vakuutussopimuksen tekemistä ja vakuutusliikkeen harjoittamisen kannalta tarpeellisten muiden tehtävien hoitamista varten; mitä edellä tässä kohdassa säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske terveydentilaan liittyvien tietojen luovuttamista; lakisääteisen työeläketurvan toimeenpanoon liittyviä tietoja saadaan tä-

män kohdan perusteella kuitenkin luovuttaa vain työeläkelakien mukaisten tehtävien hoitamista varten;

4) vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä ollelle sinne käsiteltäväksi saatetun asian hoitamista varten;

5) toiselle vakuutusyhtiölle tai vahingonaiheuttajalle vakuutusyhtiön takautumisoikeuden toteuttamiseksi sekä toiselle vakuutusyhtiölle sen selvittämiseksi, mikä on eri vakuutusyhtiöiden vastuu samasta vakuutustapah-
tuksesta;

6) vakuutusyhtiöön kohdistuneista rikoksista sekä sille ilmoitetuista vahingoista toisille vakuutusyhtiöille, jos tämä on tarpeen vakuutusyhtiöihin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi ja jos tietosuojalautakunta on antanut tietojen käsittelyyn henkilötietolain (523/1999) 43 §:ssä tarkoitettua luvan;

7) asianomaisen ministeriön luvalla historiallista tai tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos on ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi vaitiolovelvollisuus on säädetty; lupa voidaan antaa määräajaksi ja siihen on liitettävä yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset; lupa voidaan peruuttaa, milloin siihen harkitaan olevan syytä;

8) Suomen syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä 6 a §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille tai toimielimille; terveydentilaan liittyviä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle vakuutus- tai eläkelaitokseen kohdistuvan petosrikoksen estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen panoa varten; sekä

9) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle muun kuin kuluttajan viivästyneestä vakuutusmaksusaatavasta.

Mitä 1 momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta vakuutusyhtiölle, koskee soveltuvin osin tietojen luovuttamista liikennevakuutuskeskukselle, potilasvakuutuskeskukselle ja ympäristövakuutuskeskukselle. Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään vakuutusyhtiön oikeudesta tietojen luovuttamiseen, koskee soveltuvin osin myös 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua vakuutusalan lautakuntaa tai toimielintä.

Vakuutusyhtiö voi 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa luovuttaa vain sellaisia tietoja, joita tarvitaan kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi.

Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tämän pykälän 1—3 momentin täytäntöönpanosta.

6 c §

Rangaistus 6 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja

5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 8 §:ssä, 9 §:n 3 kohdassa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2000.

2.

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 26 päivänä kesäkuuta 1959 annettuun liikennevakuutuslakiin (279/1959) uusi 21 a ja 21 b § seuraavasti:

21 a §

Vakuutusyhtiöllä on oikeus saada vastuunsa selvittämiseksi, korvauskäsittelyä varten ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot viranomaiselta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, Eläketurvakeskukselta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, vahinkoa kärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta taikka muulta etuuden myöntäjältä sen estämättä, mitä edellä mainittujen vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen luovuttamisesta muualla säädetään.

21 b §

Liikennevakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja tässä laissa säädettyjä tehtäviä suorittavan lautakunnan jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2000.

3.

Laki**potilasvahinkolain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/1986) 13 §, sellaisena kuin se on laeissa 598/1995 ja 879/1998, seuraavasti:

13 §

Vaitiolovelvollisuus

Potilasvakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja potilasvahinkolautakunnan palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön

vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

4.

Laki**ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta 30 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (81/1998) 25 § seuraavasti:

25 §

Vaitiolovelvollisuus

Ympäristövakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja ympäristövakuutuslautakunnan jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon

perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 a ja 10 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 § laeissa 389/1995, 1022/1996 ja 79/1999, 6 a § laissa 1013/1995 sekä 10 a §:n 2 momentti laissa 79/1999, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 5 a § ja 18 lukuun siitä lailla 74/1998 kumotun 6 b ja 6 c §:n tilalle uusi 6 b ja 6 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku**Yleisiä säännöksiä****5 a §**

Tässä laissa tarkoitetaan palveluyrityksellä yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhtiölle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita.

18 luku**Erinäisiä säännöksiä****6 §**

Joka tässä laissa säädettyjä tehtäviä täyttäänsä tai yhtiön muun kuin tämän lain mukaisen toimielimen jäsenenä taikka 2 momentin nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön tai jonkun muun taloudellista asemaa taikka jonkun henkilön terveydentilaa koskevan seikan taikka liike- tai ammatillisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

6 §

Joka vakuutusyhtiön tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai asianomaisen ministeriön, Vakuutusvalvontaviraston tai vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 6 a tai 6 b §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammatillisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa ole muuta säädetty. Asiakasta koskevia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkaalla, lukuun ottamatta yhtiökokouksen ääniluetteloa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;

2) rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viranomaiselle;

3) muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle Suomen viranomaiselle;

4) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoiminta tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle, tai jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat tässä pykälässä tarkoitetun salassapitovelvollisuuden piiriin, muun kuin ETA-valtion vakuutus toimintaa valvovalle viranomaiselle;

5) vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

8) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiöiden, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

9) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyhtiöiden laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

10) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta; ja

11) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja rahapoliittisena viranomaisena samanlaisen tehtävän omaavalle muulle toimielimelle sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalla viranomaisella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, vakuutusyhtiöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja Suomen syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä 2 momentin 2—6 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille tai toimielimille. Terveystietoihin liittyviä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle vakuutus- tai eläkelaitokseen kohdistuvan petosrikoksen estämistä, selvittämistä ja syytteeseen panoa varten.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

- 1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;
- 2) vakuutusyhtiöiden toiminnan, erityisesti vakuutusteknisen vastuuvelan, toimintapäätöksen, hallinto- ja kirjanpitomenettelyn sekä sisäisen tarkastustoiminnan valvontaan;
- 3) pakotteiden asettamiseen; sekä
- 4) ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto eivät saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 4 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

6 a §

Rangaistus 6 §:n 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualta kuin rikoslain 38 luvun 1 §:ssä säädetä ankarampaa rangaistusta.

6 a §

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

- 1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi;
- 2) rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle Suomen viran-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

omaiselle;

3) muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle Suomen viranomaiselle;

4) muun ETA-valtion vakuutus- tai rahoitustoimintaa tai rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle tai, jos annettavat tiedot asianomaisessa valtiossa kuuluvat 6 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin, muun kuin ETA-valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle;

5) vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle;

6) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn;

7) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn taikka muuhun vastaavaan menettelyyn osallisina olevien toimielinten valvonnasta;

8) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle, joka on vastuussa vakuutusyhtiöiden, luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten tai muiden rahoituslaitosten lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien henkilöiden valvonnasta;

9) ETA-valtion riippumattomille vakuutusmatemaatikoille, jotka suorittavat vakuutusyhtiöiden laillisuusvalvontaa, ja näiden vakuutusmatemaatikoiden valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle;

10) ETA-valtion viranomaiselle tai toimielimelle, joka on lain mukaan vastuussa yhtiöoikeuden noudattamisen seurannasta ja rikkomusten tutkimisesta; ja

11) Suomen tai muun ETA-valtion keskuspankille ja muulle toimielimelle, jolla on rahapoliittisena viranomaisena samanlainen tehtävä, sekä muulle maksujärjestelmien valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle.

Sen lisäksi mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja 1 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat käyttää 6 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;

2) vakuutusyhtiöiden toiminnan, erityisesti vakuutusteknisen vastuuvelan, toimintapääoman, hallinto- ja kirjanpitoimenettelyn sekä sisäisen tarkastustoiminnan valvontaan; sekä
3) pakotteiden asettamiseen.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto eivät saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 2 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

6 b §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, vakuutusyhtiöllä on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

1) toiselle vakuutusyhtiölle jälleenvakuutuksen järjestämistä varten;

2) vakuutusyhtiön palveluyritykselle tai sille, joka hoitaa vakuutusyhtiön antamaa tehtävää toimeksiannon perusteella;

3) vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin tai sen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla vakuutus- tai eläkelaitoksella korvausasian hoitoa, vakuutussopimuksen tekemistä ja vakuutusliikkeen harjoittamisen kannalta tarpeellisten muiden tehtävien hoitamista varten; mitä edellä tässä kohdassa säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske terveydentilaan liittyvien tietojen luovuttamista; lakisääteisen työeläketurvan toimeenpanoon liittyviä tietoja saadaan tämän kohdan perusteella kuitenkin luovuttaa vain työeläkelakien mukaisten tehtävien hoitamista varten;

4) vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä olevalle sinne käsiteltäväksi saatetun asian hoitamista varten;

5) toiselle vakuutusyhtiölle tai vahingonaiheuttajalle vakuutusyhtiön takautumisoikeuden toteuttamiseksi sekä toiselle vakuutusyhtiölle sen selvittämiseksi, mikä on eri vakuutusyhtiöiden vastuu samasta vakuutustapah-
tumasta;

6) vakuutusyhtiöön kohdistuneista rikok-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sista sekä sille ilmoitetuista vahingoista toisille vakuutusyhtiöille, jos tämä on tarpeen vakuutusyhtiöihin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi ja jos tietosuojalautakunta on antanut tietojen käsittelyyn henkilötietolain (523/1999) 43 §:ssä tarkoitettun luvan;

7) asianomaisen ministeriön luvalla historiallista tai tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos on ilmeistä, ettei tietojen antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi vaitiolovelvollisuus on säädetty; lupa voidaan antaa määrääjäksi ja siihen on liitettävä yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset; lupa voidaan peruuttaa, milloin siihen harkitaan olevan syytä;

8) Suomen syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä 6 a §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille tai toimielimille; terveydentilaan liittyviä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle vakuutus- tai eläkelaitokseen kohdistuvan petosrikoksen estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen panoa varten; sekä

9) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle muun kuin kuluttajan viivästyneestä vakuutusmaksusaatavasta.

Mitä 1 momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta vakuutusyhtiölle, koskee soveltuvin osin tietojen luovuttamista liikennevakuutuskeskukselle, potilasvakuutuskeskukselle ja ympäristövakuutuskeskukselle. Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään vakuutusyhtiön oikeudesta tietojen luovuttamiseen, koskee soveltuvin osin myös 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua vakuutusalan lautakuntaa tai toimielintä.

Vakuutusyhtiö voi 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa luovuttaa vain sellaisia tietoja, joita tarvitaan kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi.

Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tämän pykälän 1—3 momentin täytäntöönpanosta.

6 c §

Rangaistus 6 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 8 §:ssä, 9 §:n 3 kohdassa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 8 §:ssä, 9 §:n 3 kohdassa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

2.

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 26 päivänä kesäkuuta 1959 annettuun liikennevakuutuslakiin (279/1959) uusi 21 a ja 21 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 a §

Vakuutusyhtiöllä on oikeus saada vastuunsa selvittämiseksi, korvauskäsittelyä varten ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot viranomaiselta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, Eläketurvakeskukselta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, vahinkoa kärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta taikka muulta etuuden myöntäjältä sen estämättä, mitä edellä mai-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

nittujen vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen luovuttamisesta muualla säädetään.

21 b §

Liikennevakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja tässä laissa säädettyjä tehtäviä suorittavan lautakunnan jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

3.

Laki**potilasvahinkolain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/1986) 13 §, sellaisena kuin se on laeissa 598/1995 ja 879/1998, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

13 §

13 §

*Salassapitovelvollisuus**Vaitiolovelvollisuus*

Se, joka on ottanut osaa tässä laissa tarkoitetun asian käsittelyyn, ei saa luvatta sivulliselle ilmaista vahingon kärsineen tai muun asianosaisen terveydentilaa koskevaa tietoa tai muuta asian käsittelyn yhteydessä tietoonsa tullutta seikkaa. Tämän estämättä voidaan lääketieteelliselle tai muulle asiantuntijalle luovuttaa asiantuntijalausannon antamiseksi tarpeellisia tietoja.

Potilasvakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja potilasvahinkolautakunnan palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä säädetään.

Rangaistus 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

4.

Laki

ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta 30 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (81/1998) 25 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

25 §

25 §

Vaitiolovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus. Se, joka on osallistunut tässä laissa tarkoitetun asian käsitteilyyn taikka viran puolesta tai muuten tehtävässään saanut tiedon asian käsittelystä, ei saa luvatta sivulliselle ilmaista seikkaa, joka lain tai asetuksen nojalla on pidettävä salassa.

Rangaistus 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Ympäristövakuutuskeskuksen palveluksessa tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön ja ympäristövakuutuslautakunnan jäsenenä tai palveluksessa olevan tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella toimivan henkilön vaitiolovelvollisuudesta, vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.
